

Вх № 806/НО-05-06/ 21.12.2020 г.

Становище

от проф. д-р Снежана Михайлова Грозева,
член на Научно жури (заповед № 74/28.10.2020 г. на Директора на ИБЕИ-БАН),
във връзка с конкурс за професор по специалност Генетика (01.06.06)
за нуждите на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“ (ЖРР) на ИБЕИ-БАН
(ДВ бр. 73/18.08.2020г.)

На конкурса за професор по специалност Генетика за нуждите на отдел ЖРР на ИБЕИ-БАН, обявен в ДВ бр. 73/18.08.2020г., е заявил участие и представил документи само един кандидат – доцент д-р Петър Иванов Христов. Кандидатът е магистър с квалификация ветеринарен лекар от Тракийския Университет, Стара Загора (1999) и притежава ОНС „Доктор“ по научна специалност 04.02.01. „Развъждане на сс животни, биология и биотехника на размножаването” след защита на дисертация на тема: „Определяне на оптималния момент за изкуствено осеменяване на крави” (2005) в Институт по биология и имунология на размножаването, БАН. Научната кариера на д-р Христов е свързана с прилагане на молекулярно-генетични и биохимични методи за решаване на разнообразни проблеми при различни групи организми (главно бозайници – рецентни и фосилни, и някои групи безгръбначни, предимно пчели).

В резултат на многогодишни изследвания д-р Христов е усвоил широк спектър методи (рекомбинантни ДНК технологии, клониране, PCR, рестрикционен ензимен анализ; SDS PAGE, Western Blotting, имунологична детекция и други) и е натрупал значителен опит в молекулярните изследвания при различни организми.

Четири публикации на д-р Христов – автореферат и три статии в научни списания са свързани с темата на дисертационния му труд. В тези публикации д-р Христов е първи автор. С други 30 публикации д-р Христов е участвал в конкурс за академичната длъжност „доцент“ през 2015 г. В настоящия конкурс той участва с 29 публикации, разделени в няколко групи: две глави от книги, публикувани в чужбина от издателство InTech, две глави/статии (в справката за съответствие с минималните държавни изисквания са включени като глави, а в списъка на публикациите – като статии) от книгата „Тракийската древност: технологични и генетични изследвания, история и нематериално наследство“, публикувана у нас; 20 статии в чуждестранни списания с ИФ, от които 7 с Q1, 6 с Q2, 2 с Q3 и 5 с Q4 (една от тях е рецензия на книга); три статии в международни списания без ИФ; две статии в български списания, индексирани

съответно в Scopus и WoS. Д-р Христов е водещ автор в двете глави от книги, издадени от InTech, в 6 от статиите с ИФ, в две от статиите без ИФ. Той е единствен автор на рецензията на книга, посветена на филогенията на пчелите, а втори (в едната от тях и кореспондиращ) автор в две статии с ИФ, което еднозначно показва неговата водеща или съществена роля в тези изследвания и обзори, както и в подготовката на публикациите. Поради комплексния характер на преобладаващата част от разработките му, те са в сътрудничество с множество учени – доказателство, че кандидатът е търсен партньор сред научната общност. Не открих в материалите по конкурса информация за апробиране на резултатите от научните изследвания на кандидата на научни форуми. Добър атестат и доказателство за значимостта на научните постижения на д-р Христов и за признанието им от специалистите по света са намерените над 120 цитирания в реферирани в световните мрежи WoS и Scopus списания на 31 от неговите трудове (в 10 от цитираните статии той е първи, а в други 2 втори автор). Според профила на д-р Христов в Scopus (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=26431002300>) h-индексът му е 8.

Справката за научните приноси на кандидата е твърде пространна и съдържа, от една страна, доста подробна информация за това как е възникнал интересът му към конкретния проблем, а от друга – особено внимание е отделено на двете обзорни статии: за значението на домашната пчела като основен опрашител и на основните биотични и абиотични фактори, водещи до редуциране на пчелните популации. Тези обзори са безусловно важни и много полезни, но според мен е добре акцентът в справката за научните си приноси на кандидата за академичната длъжност професор да бъде върху резултатите от собствените изследвания, публикувани в авторитетни издания и цитирани от множество автори.

Изследователската дейност и постижения на д-р Петър Христов в ИБЕИ-БАН е съсредоточена в няколко направления – едната група изследвания са свързани с медоносните пчели в България – като видово разнообразие (на базата на молекулярно-генетични маркери) и актуални заболявания (молекулярно-генетична идентификация и мониторинг) – разнообразие и произход на патогенните причинители. Несъмнено изследванията на видовото разнообразие на медоносните пчели, отглеждани у нас (местни и интродуцирани), както и на техните патогени (особено инвазивните) имат голямо стопанско значение и би било добре тези резултати да се популяризират сред органите, вземащи управленски решения за съхраняване и устойчиво развитие на пчеларството у нас.

Втората група са молекулярно-генетични изследвания на бозайници – рецентни породи говеда, коне, кучета и свине, както и археозоологичен материал, с цел изясняване от една страна произхода, одомашняването, миграционните процеси и биогеографията им, а от друга - генотипиране на основните млечни протеини при местни български популации говеда като основание на съхраняването им и повишаване икономическата ефективност, конкурентоспособност, генетично усъвършенстване на породите чрез селекция и развъждане на индивиди, чиито млечни протеини са с най-добри количествени и качествени признаци.

Оригинален принос на кандидата са и изследванията му върху местни породи говеда, показващи тяхното генетично разнообразие, древния им произход и формиране. Успешното изолиране и намножаване на ДНК от кости на говеда от края на 7-то и началото на 6-то хилядолетие пр.н.е. е постижение, което дава възможност за анализ на древни кости от говедо и тур и реконструкция на филогенетичните връзки между изследваните видове. Молекулярно-генетичните изследвания на археозоологичен материал от коне дава нова светлина за еволюцията на този вид на Балканския полуостров, а молекулярно-генетичните изследвания три местни породи кучета дават ценна информация за изясняване произхода и еволюцията на вида.

Д-р Христов е участвал при подготовката и изпълнението на 9 проекта (5 проекта към ФНИ, един проект на БАН, и три международни проекта), като на два от проектите към ФНИ е ръководител.

Доктор Петър Христов е научен консултант на двама докторанти, от които през 2020 г. успешно защити своята дисертация д-р Мирослав Маринов.

Препоръчвам на д-р Христов да полага повече старание при подготовката на такъв род документи за в бъдеще (*естествено, това не намалява научните му приноси!*) – в Справката за приносите има допуснати печатни грешки и не съвсем ясни изрази, в представените списъци за участие в конкурса има неточности и разнообразие в изписването на библиографията и подреждането на публикациите: библиографията на статия №7 в списък на публикациите 5.3 не е съвсем коректна (разменени са името и фамилията на първия автор); публикации 28 и 29 от същия списък са представени като статии в тематични сборници, докато в Справката за съответствие с минималните държавни изисквания са дадени като глави; по неясни причини публикациите в тези два списъка са подредени по различен начин, което затруднява правенето на справки; в Списъка на цитиранията има статии, в които не са представени всички автори, което

затруднява справките за скрити автоцитирания; в показател E13 е указано, че „не се извършва деление на броя съ-ръководители на докторанта, ако те са от различни научни области”, което позволява на кандидата да раздели полагащите се точки на 2 вместо на 3, защото проф. Н. Спасов е специалист в друга научна област; В списъка на проектите е посочено, че кандидатът е взел участие в 5 проекта към ФНИ, а в Справката за минималните изисквания са включени само 4 от тях.

В заключение считам, че д-р Петър Христов покрива минималните изисквания за заемането на академичната длъжност „професор” по професионално направление Биологически науки съгласно Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Критериите на Научния съвет на ИБЕИ-БАН и препоръчвам на НС на ИБЕИ да избере д-р Петър Христов за заемане на академичната длъжност „професор” по ГЕНЕТИКА. Избирането на доц. д-р Петър Христов за професор по генетика ще укрепи кадровото състояние на тази специалност в ИБЕИ.

проф. д-р Снежана Грозева